

СВЯТКУВАННЯ 70-РІЧЧЯ ПРОФЕСОРА ГРИГОРІЯ ГОНЧАРУКА

9 серпня 2007 р. в конфернц-залі Палацу культури студентів Одеського національного політехнічного університету відбулося святкування відразу трьох важливих подій, які тісно взаємопов'язані: 1) ювілей професора, доктора історичних наук, завідувача кафедри історії та етнографії України Одеського політехнічного університету Григорія Івановича Гончарука; 2) вихід в світ десятої ювілейної наукової збірки *“Інтелігенція і влада”*, яка присвячена 70-річчю професора; 3) презентація унікальної монографічної роботи Григорія Івановича *“Газетна пам'ять”*.

Григорій Іванович — досить цікава, неординарна людина. Виходець з простої сім'ї працьовитих селян, добре вчився в школі, у військовому училищі. Згодом зрозумів, що військова справа не його покликання — вступає на історичний факультет Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова, який закінчує з відзнакою. Слід зазначити, що в 1963 р. Г. І. Гончарук вступає не лише на історичний факультет, а й на заочне відділення загальноосвітнього факультету журналістики (філія Київського університету ім. Т. Г. Шевченка). Але згодом відданість історії все ж таки перемагає, проте журналістика не залишала його серце ніколи.

Не перебуваючи в аспірантурі, за два роки Григорій Іванович підготував кандидатську дисертацію, а через три — докторську. Але молодому досліднику в радянські часи захистити докторську було не так вже легко — діяв негласний віковий ценз. Лише через довгих десять років митарств Григорію Івановичу вдалося захиститися в Київському державному університеті ім. Тараса Шевченка.

Г. І. Гончарук автор антиімперської монографії *“Афганістан, прости”*, яку він написав під враженням свого перебування в Афганістані (був радником ректора Кабульського університету та керівником колективу радянських вчених і викладачів), побачивши на власні очі та відчувши *“привабливість”* радянської системи.

Він підготував монографію *“Народний рух України. Історія”*, ініціював проведення шести Всеукраїнських конференцій з рухівської проблематики. В роботі конференцій в різні часи

брали участь Іван Драч, Вячеслав Чорновіл, Дмитро Павличко, Лесь Танюк, Геннадій Удовенко, Борис Тарасюк, Юрій Ключковський та інші видатні політичні діячі, народні депутати.

Григорій Іванович автор краєзнавчих монографій: “Комінтернівське: історія та сучасність”, “Историография одесских фабрик и заводов” (у співавторстві з Нагайцевим О.), “Одесское противостояние”, “Одесская стратегия”, “Президент и Одесса” тощо.

Не залишилася поза його увагою і така делікатна проблема, як історія ОУН — УПА. Разом з Олександром Нагайцевим він автор таких монографій як “Украинские повстанцы в советской литературе и документах. 1944–1953 гг.”, “Расправа. Украинское Повстанчество в советских документах 1954–1964 годов” та інші.

Отже, ми бачимо, якого широкого спектру проблем торкався ювіляр.

Розпочалося святкування з привітання ювіляра та вручення йому Почесної грамоти виконуючим обов’язки ректора Одеського національного політехнічного університету професором Юрієм Стефановичем Ямпольським.

Потім професора привітав декан гуманітарного факультету ОНПУ, професор, доктор мистецтвознавства Анатолій Григорович Баканурський. Зазначимо, що гуманітарний факультет існує в Одеському політехнічному з 2001 року. Саме в межах цього факультету кафедра історії та етнографії України під керівництвом Григорія Івановича отримала нові можливості — викладати нові дисципліни, працювати зі студентами-гуманітаріями.

Ювіляру були вручені нагороди: “Вища відзнака Народного Руху України “За заслуги перед українським народом” II ступеня, пам’ятний знак історичного факультету Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова, пам’ятний знак “Объединение высших офицеров Одессы”, грамота Всеукраїнського братства ОУН — УПА”.

Потім докторанткою професора Оленою Андріївною Шановською була представлена книга Григорія Івановича Гончарука “Газетна пам’ять. Літературні проби, журналістика, історія, публіцистика”. Вона, зокрема, зазначила, що матеріали для вказаної збірки були зібрані учнями Григорія Івановича і ви-

дані на честь його ювілею. Книга містить понад 150 публікацій чи уривків з них у номерах різних газет, починаючи з юних років і до сьогодні, що дозволяє прослідкувати еволюцію поглядів автора від відверто комуністичних до національно-демократичних, від служіння радянській державі до відданості незалежній Україні. О. А. Шановська підкреслила, що не всі газетні публікації професора увійшли у збірку, пошуки його статей ще продовжуються, і всі учні професора сподіваються, що вони колись будуть становити друге, доповнене видання представленої книги.

Подарунок від своїх учнів Григорій Іванович прийняв з радістю, але, в свою чергу, повідомив усіх присутніх, що на знак свого ювілею він приготував подарунок і своїм учням. Саме за його бажанням в десятій, ювілейній збірці “Інтелігенція і влада” (зазначимо, що видання було ініційоване саме проф. Г. І. Гончаруком, який є головним редактором збірки; завдяки його зусиллям збірка визнана Вищою Атестаційною комісією України фаховою з історичних дисциплін) були зібрані статті учнів професора “в одній обкладинці”, яких виявилось понад 20. Десята збірка особлива ще й тим, що цей випуск привітав колишній голова Одеської обласної державної адміністрації Іван Васильович Плачков та ректор ОНПУ Валерій Павлович Малахов. Це видання було профінансовано Григорієм Івановичем і урочисто вручено кожному учню під час святкування.

Привітати ювіляра прибули і численні гості.

Серед них — поети, письменники: видатний діяч України, класик української літератури, відомий поет, вірші якого вивчають у школах, перший голова НРУ Іван Федорович Драч, член Національної спілки України Олекса Різників, Василь Барладяну-Бирладник, Григорій Мокряк та інші.

Вітали ювіляра і журналісти: головний редактор газети “Чорноморські новини” Володимир Мельник, Віктор Іванович Мамонтов — заступник головного редактора газети “Одеський вісник”, Віктор Михайлович Василець — заслужений журналіст України, журналіст Григорій Віталійович Кваснюк.

Привітали Григорія Івановича і представники “Альма-матер” — декан історичного факультету Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова, професор Вячеслав Григорович Кушнір, зав. кафедрою історії України, д. і. н., проф.

Вадим Михайлович Хмарський, професор Олена Анатоліївна Бачинська, співробітник Г. О. Бадеєва.

Вітав ювіляра і Сергій Петрович Тронько — директор Московської філії сучасної гуманітарної академії в Одесі, к. і. н., доц., генерал, учень Григорія Івановича.

Не залишилась осторонь і професура міста — д. і. н., професор кафедри історії державності України та культурології Одеського юридичного інституту Харківського національного університету внутрішніх справ Семен Антонович Цвілюк, д. і. н., проф., в. о. зав. кафедрою історії України Одеського національного економічного університету Галина Корнелівна Парієнко, д. і. н., проф., зав. кафедрою політології та права ОНПУ, учениця Григорія Івановича — Сухотеріна Любов Іванівна.

Також вітали ювіляра Віктор Васильович Сологуб — генерал, секретар ради ветеранів — вищих офіцерів м. Одеси; Юрій Володимирович Діденко — голова Миколаївської обласної організації Народного руху України, народний депутат IV скликання, член політради Народного руху, аспірант Григорія Івановича; Михайло Перегінчук — голова Одеської обласної управи Всеукраїнського братства ОУН — УПА ім. Шухевича-Чупринки; Галина Петрівна Чеботарьова — директор школи “АСТР”; Богдан Перегінчук — старший науковий співробітник Одеського історико-краєзнавчого музею, редактори видавництва “Астропринт” Жанна Борисівна Мельниченко та Ріта Миколаївна Кучинська.

Від аспірантів Григорія Івановича, які успішно захистилися, слово було надано кандидату історичних наук, заступнику директора з наукової роботи Державного інституту розвитку сім'ї та молоді Аллі Григорівні Зінченко; від кафедри історії та етнографії України, якою ювіляр керує понад 25 років, — Т. М. Моїсєєва, Т. В. Тхоржевська та Ю. Ю. Богуславська. Від однокурсників виступила Лариса Пилипець.

На адресу нашого ювіляра надійшли привітання від НРУ та особисто від Бориса Івановича Тарасюка, з Цюрупинська Херсонської області від однокурсників. Цікавим також було те, що Григорія Івановича привітали представники різних політичних угруповань: від комуніста кандидата історичних наук, доцента Леоніда Петровича Дузя до націоналіста Михайла Васильовича Перегінчука.

Хоча зібрання відбувалося з нагоди трьох подій, всі визнали, що головне — це 70-річчя Григорія Івановича, доктора історичних наук, професора, завідувача кафедри історії та етнографії України Одеського національного політехнічного університету, голови Одеського обласного відділення Конгресу української інтелігенції, співголови Асоціації істориків вищої школи України. Саме ця нагода зібрала в одній залі не менше 150 осіб. На фуршеті, крім чисельних тостів, лунали українські і російські народні пісні.

Засоби масової інформації повідомляли жителів Одещини про цю подію. Зокрема, газета “Вечерняя Одеса” заздеглідь сповістила про обмін подарунками, що мав відбутися в політехнічному університеті між професором та його учнями. В день ювілею обласне радіо дало інформацію про цю подію з інтерв’ю Григорія Івановича, а газети “Одеські вісті” та “Чорноморські новини” і не тільки цього дня дали просторі публікації про свято, короткі репортажі про хід ювілею, обласне державне телебачення та інші телеканали теж проінформували про це своїх телеглядачів. У науковому збірнику “Чорноморська минавшина” (випуск № 2) було опубліковано привітання редколегії вихованцям історичного факультету Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова С. В. Кульчицькому, В. Н. Станко та Г. І. Гончаруку з 70-річним ювілеєм.

А. І. Федорова